

GETTY

Una donzella cerca qui li esquinci el timbal

DAVID VIDAL
CASTELL

Un somni recurrent turmenta la Jordina, 27 anys i encara donzella: un home l'encalça mentre ella va perdent roba i, nua, protegeix un petit timbal vermell d'un enorme bisturí amb què l'home vol foradar-lo. És un turment perquè se'n desperta torbada, sovint excitada, però sobretot perquè ho somia si s'adorm al bus, a taula després de dinar o quan descansa els ulls a l'oficina. Ho somia i ho somia

i ho somia. Per això Manuel de Pedrolo disposa en el primer terç de *Visita a la senyora Soler* una trama totalment anafòrica: cada cop que la Jordina s'endormisca, tornem a llegir fil per randa, amb petites variacions, el somni recurrent, que funciona com un obsessiu leitmotiv que ens trasllada a la grisor monòtona de la Barcelona dels 50. "Soc com una gossa en calor", diu quan explica a la seva amiga aquesta tortura. De la mà d'aquesta amiga irromp en escena la psicoanàlisi, veritable canemàs simbòlic del text.

VISITA A LA
SENYORA SOLER
MANUEL DE
PEDROLO / FONOLL
312 PÀG. / 20 €

I quan diem *en escena* és amb tota la intenció, perquè Pedrolo vehicula l'ambient opressiu de la societat franquista a través del punt de vista d'una convenció dramàtica estricta, una estratègia que evoca els corrents del realisme social d'aquells anys –*El Jarama* de Rafael Sánchez Ferlosio, per exemple, o *Le voyeur* d'Alain Robbe-Grillet– i que denuncia la solitud mesquina de la protagonista i la intempèrie inhumana en què viu. Sense a penes sumaris ni digressions del narrador, travessem només amb els eixuts di-

àlegs, breument acotats, escenes quotidianes –un sopar familiar, una conversa laboral, el ritual higiènic del matí– que adopten una estranya monstrositat. Una voluntat sistemàtica sosté la novel·la, gairebé un estudi del cas sota un microscopi poderós, amb indissimulada ambició d'explicar més del que explica.

La repressió del desig

En aquell context de repressió del desig, sobretot del femení, Pedrolo escriu aquesta novel·la el 1959, abans que experimentéssim el que s'ha anomenat *la corrupció del desig*, la seva mercantilització, que caracteritza l'Occident posterior i que fa que la llegim, potser, amb un punt de curiositat etnogràfica. L'editorial Aymà no la va presentar a la censura fins al 1971. L'informe del censor, reproduït al pròleg de l'edició que n'ha fet Fonoll, és una delícia, una crítica encertada i perspicaç, per bé que, lògicament, en prohibia la publicació: "*Una gran novela, quizás de las mejores salidas de las manos del autor [...]. Su fuerza sugestiva, como buen novelista que es, la hace aún más peligrosa. [...] Defiende la libertad sexual de la mujer, ya que el acto sexual es una verdadera necesidad y el matrimonio una institución periclitada y caduca*". Sabíem que Pedrolo havia estat tan prolix com maltractat per la censura; ara podem imaginar-nos els censors barallant-se per llegir-lo.

Tot i l'estil escènic, Pedrolo no renuncia a un lirisme sobri, a esmentar la "llesca de sol, per entre el brancam dels arbres" que passeja pel cos de la protagonista. Aquestes descripcions despullen entre les escenes, però la mirada del narrador hi perd l'omnisciència i relleixa sobre la superfície d'objectes i personatges, impermeables. La tensió de la trama, pròpia de qui sap com ordinar la novel·la de misteri, arrossega el lector fins a un clímax, lògicament sexual, i un final tan humit, gris i desconcertant com l'estimada i circular Jordina. ♦♦